

ข้อมูลรายสินค้า จังหวัดพิษณุโลกประจำปี 2568 ทุเรียน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพิษณุโลก

ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ชั้น 5 ถ.วังจันทน์ อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก 65000

คำนำ

เอกสารข้อมูลรายสินค้า “ทุเรียน” จังหวัดพิจญ์โลก เป็นเอกสารที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพิจญ์โลก ได้รวบรวมประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวโพดทั้งระบบ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านนโยบาย ข้อมูลด้านการปลูกข้าวโพดตามหลักวิชาการตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงการแปรรูปผลผลิต ข้อมูลงานวิจัยและเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตข้าวโพด ข้อมูลด้านศักยภาพของพื้นที่จังหวัดพิจญ์โลกเพื่อรับรองการผลิต และข้อมูลด้านเศรษฐกิจการผลิตกล้วยน้ำว้ามะลือ่ง ซึ่งการจัดทำข้อมูลรายสินค้า “ทุเรียน” จังหวัดพิจญ์โลก ได้จัดทำตามแนวทางพัฒนาระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้โครงการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาการเกษตรเป็นรายสินค้า ซึ่งจะนำไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่สนใจได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจญ์โลก จึงขอขอบคุณทุกหน่วยงาน ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจญ์โลก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 2 สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 ที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูล รวมทั้งข้อมูลที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เอกสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วง และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจญ์โลก หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลตามสมควร

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจญ์โลก

กันยายน 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด	1
ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัดพิษณุโลก	1
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	1
ลักษณะภูมิอากาศ	2
แหล่งน้ำธรรมชาติ	4
ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดพิษณุโลก	5
พื้นที่	5
ครุฑเรือนและแรงงานภาคการเกษตร	9
สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิต และแนวโน้มสถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิต	9
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทุเรียน	11
ลักษณะทั่วไป	11
พันธุ์ การเลือกต้นพันธุ์ และการขยายพันธุ์ทุเรียน	12
ส่วนที่ 4 สถานการณ์ทุเรียน จังหวัดพิษณุโลก	15
แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดพิษณุโลก	15
สถานการณ์การผลิตทุเรียน จังหวัดพิษณุโลก	16
สถานการณ์การตลาดและราคา	16
แนวโน้มราคาและปัจจัยที่มีผลต่อราคา	17
ผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการท้องถิ่น	17
วิถีตลาดทุเรียน	18
แนวทางการพัฒนาทุเรียน	18

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัดพิษณุโลก

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 377 กิโลเมตร ซึ่งจังหวัดรอบ ๆ 5 จังหวัด คือ อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร และสุโขทัย เป็นกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ที่สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดให้เป็นพื้นที่ เขตเศรษฐกิจเฉพาะและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และให้จังหวัดพิษณุโลกเป็นพื้นที่เมืองหลักเพื่อการพัฒนาธุรกิจการค้า โดยมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2540 ที่จังหวัดเชียงรายได้กำหนดให้พัฒนาจังหวัดพิษณุโลกและกลุ่มจังหวัดทั้ง 5 จังหวัดดังกล่าว เป็นพื้นที่พัฒนา “สี่แยกอินโดจีน” รวมถึงศักยภาพ ในทำเลที่ตั้งตามแนว North-South และ East-West Corridor และการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) จังหวัดพิษณุโลก ได้กำหนดวิสัยทัศน์จังหวัด/กลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนได้ร่วมขับเคลื่อนให้จังหวัดได้ดำเนินการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง

1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอฟิชัย อำเภทองแสนขัน และ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์, แขวงไชยบุรี ประเทศลาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอล่มสัก อำเภเขาค้อ อำเภวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์, อำเภด่านซ้าย และอำเภนาแห้ว จังหวัดเลย
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภเมืองพิจิตร อำเภวชิรบารมี อำเภสามง่าม และ อำเภสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภองงไกรลาศ อำเภศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย, อำเภลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

1.3 สภาพพื้นที่

จุดเด่นทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก คือมีลักษณะพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติ เนื่องจากลักษณะพื้นที่ทางตอนเหนือ ทางตะวันออก และตอนกลางบางส่วนเป็นเขตภูเขาสูง ที่ราบสูงและลาดเอียงลงมาทางตอนกลาง ทางตะวันตก และทางตอนใต้จนเป็นพื้นที่ราบ พื้นที่ราบลุ่ม ทำให้สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ทุกสาขา เช่น สาขาป่านไม้ สาขาพืช สาขาประมง และสาขาปศุสัตว์ โดยเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำในพื้นที่อำเภเมืองพิษณุโลก อำเภพรหมพิราม อำเภบางกระทุ่ม และอำเภบางระกำ จะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดที่ทำรายได้หลักให้กับจังหวัดพิษณุโลก นอกจากนี้ในพื้นที่เขตอำเภบางระกำบริเวณพื้นที่ใกล้ลุ่มน้ำยม ทุกปีจะเกิดปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ราษฎรไม่สามารถปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ได้ อำเภบางระกำ จึง

เป็นแหล่งรองรับน้ำในฤดูฝนและเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ทำรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ หากสามารถพัฒนาพื้นที่ตามศักยภาพให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเพื่อการศึกษาและขยายปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจืดรวมถึงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์น้ำ จะทำให้อำเภอบางระกำ เป็นแหล่งทำประมงน้ำจืดที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้ต่อไป

1.4 ลักษณะดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีดินทั้งหมด 48 ชุดดิน และหน่วยเชิงซ้อนทั้งหมด 8 หน่วย มีเนื้อที่ประมาณ 4,470,700.27 ไร่ หรือร้อยละ 66.14 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด 7 ประเภท มีเนื้อที่ประมาณ 2,289,209.93 ไร่ หรือ ร้อยละ 33.86 ของเนื้อที่ทั้งหมด โดยชุดดินที่พบมากที่สุดในพื้นที่ลุ่ม ได้แก่ ชุดดินพิษณุโลก (Psl) มีเนื้อที่ 321,303 ไร่ หรือร้อยละ 4.75 ของเนื้อที่ทั้งหมด พบมากในสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึก ดินบน เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแปงหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลปนเทา หรือนํ้าตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.0-6.5) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลปนเทาเข้ม อาจพบมวลก้อนกลมของเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย ถึงด่างปานกลาง (pH 6.5-8.0) มีจุดประสีนํ้าตาลแก่หรือนํ้าตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน และชุดดินที่พบมากที่สุดในพื้นที่ดอน ได้แก่ ชุดดินภูพาน (Pu) มีเนื้อที่ 454,312 ไร่ หรือร้อยละ 6.72 ของเนื้อที่ทั้งหมด พบมากในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 5-35 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะสมบัติของดินเป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีนํ้าตาลหรือนํ้าตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย สีนํ้าตาล นํ้าตาลปนเหลือง นํ้าตาลปนแดง หรือแดงปนเหลือง อาจพบจุดประสีนํ้าตาลแก่หรือเหลืองปนแดงปริมาณเล็กน้อย อาจพบลูกรังปริมาณเล็กน้อยร่วมกับเศษหินทรายในหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดิน เป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.0) ในดินบน และกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH 4.5-5.5) ในดินล่าง มักพบก้อนหินทรายลอยอยู่บนผิวดิน

2. ลักษณะภูมิอากาศ

2.1 ฤดูกาลจังหวัดพิษณุโลก

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไปโดยเฉพาะในเดือนเมษายน เป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคมและมกราคม

2.2 ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดพิษณุโลก มีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 185.38 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในปี 2565 จำนวน 1,666.40 มิลลิเมตร

ตารางที่ 1.1 แสดงปริมาณน้ำฝนพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ปี พ.ศ. 2564-2568 จำแนกรายเดือน

ปี	ปริมาณน้ำฝนพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก (มิลลิเมตร)												
	ม.ค.	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
2564	0	29.0	42.7	235.2	50.7	128.2	141.5	56.6	385.9	174.9	11.6	0.3	1,256.60
2565	1.7	114.6	18.2	77.2	261.5	79.2	195.5	312.1	379.2	135.9	52.5	38.8	1,666.40
2566	0	0	0	75.5	98.9	113.5	106.0	168.3	302.0	344.9	13.7	0	1,222.80
2567	5.2	0.2	87.0	1.3	226.9	88.4	252.1	199.8	56.3	0	0	0	917.2
2568	0	36.4	0	79.8	103.5	6.2	6.7	8.3	14.4				

ที่มา สถานีอุตุนิยมวิทยาพิษณุโลก http://www.cmmet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php

2.3 อุณหภูมิ

อุณหภูมิเฉลี่ย 28.30 องศาเซลเซียส โดยในเดือนเมษายน ปี 2566 มีอุณหภูมิสูงสุด 38.9 องศาเซลเซียส และเดือนธันวาคม ปี 2568 มีอุณหภูมิต่ำสุด 16.6 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 1.2 อุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุด พื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ปี 2564 – 2568 จำแนกรายเดือน

ปี	อุณหภูมิ (°C)	เดือน											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
2564	สูงสุด	30.9	33.6	36.2	34.9	36.4	34.8	33.6	34.2	32.6	32.4	33.1	31.1
	ต่ำสุด	17.4	19.2	24.7	24.8	26.0	25.6	25.3	25.2	24.4	24.2	22.8	17.9
2565	สูงสุด	32.6	32.5	35.6	36.7	34.0	34.6	33.8	32.9	32.4	32.4	33.2	30.9
	ต่ำสุด	18.5	21.2	24.3	24.7	24.8	24.7	24.9	24.6	24.5	23.3	22.3	19.4
2566	สูงสุด	30.8	33.3	35.8	38.9	36.8	35.5	35.2	33.8	33.1	32.9	33.0	32.6
	ต่ำสุด	18.0	20.4	22.5	25.8	25.9	25.2	25.4	25.0	24.6	24.5	22.3	20.8
2567	สูงสุด	32.1	35.0	36.6	38.6	37.0	34.7	33.0	33.6	33.5	33.5	33.0	33.1
	ต่ำสุด	20.3	21.8	24.7	26.6	26.3	26.0	25.4	25.4	25.6	24.8	22.8	21.2
2568	สูงสุด	30.6	33.3	36.1	37.4	35.4	34.5	32.9	33.6	32.9			
	ต่ำสุด	16.6	20.5	24.1	25.8	25.7	25.9	25.4	25.4	25.0			

ที่มา สถานีอุตุนิยมวิทยาพิษณุโลก http://www.cmmet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php

3. แหล่งน้ำธรรมชาติ

3.1 แม่น้ำ - แม่น้ำสายหลักสำคัญ 4 สาย คือ แม่น้ำน่าน แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำวังทอง และแม่น้ำยม ซึ่งไหลผ่านพื้นที่การเกษตรสำคัญในอำเภอต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

3.2 คลอง - จำนวน 355 สาย

3.3 บึง - หนอง บึงธรรมชาติ จำนวน 157 แห่ง

ตารางที่ 1.3 แหล่งน้ำธรรมชาติจังหวัดพิษณุโลก

อำเภอ	แม่น้ำ ห้วยลำธาร คลอง ธรรมชาติ (สาย)	แม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง ธรรมชาติที่ใช้ในฤดูแล้ง (สาย)	หนอง บึง (แห่ง)	หนอง บึงที่สามารถใช้ ในฤดูแล้ง(แห่ง)
พิจิตร	23	-	16	2
บางกระทุ่ม	49	-	34	1
เนินมะปราง	84	18	5	1
นครไทย	56	25	3	1
ชาติตระการ	25	9	4	1
บางระกำ	25	3	50	5
เมือง	39	3	38	5
วังทอง	24	13	4	1
วัดโบสถ์	30	30	3	2
รวม	355	101	157	19

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9/สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 7 กำแพงเพชร

ส่วนที่ 2

ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดพิษณุโลก

2.1 พื้นที่

จังหวัดพิษณุโลกมีพื้นที่ทั้งหมด 10,815.80 ตารางกิโลเมตร (6,759,909 ไร่)⁽¹⁾ การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งหมด 6,621,681.78 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 3,451,361.30 ไร่ (52.12 % ของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งหมด) เป็นพื้นที่นา 1,637,792.00 ไร่ (47.45% ของพื้นที่เกษตรกรรม) ไม้ผล/ไม้ยืนต้น 713,925.24 ไร่ (20.69% ของพื้นที่เกษตรกรรม) พืชไร่/พืชผักผลไม้ดอกและอื่นๆ 1,099,644.06 ไร่ (31.86% ของพื้นที่เกษตรกรรม) ทั้งนี้มีพื้นที่เกษตรกรรมที่พัฒนาด้านชลประทานแล้ว 1,078,891 ไร่ (อยู่ในเขตชลประทาน 731,801 ไร่ และถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแล 347,090 ไร่)⁽²⁾ และจังหวัดพิษณุโลกมีพื้นที่ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 612,724 ไร่ (8 อำเภอ ยกเว้นอำเภอบางกระทุ่ม)

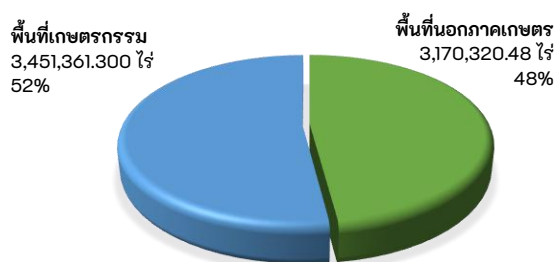
2.1.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดพิษณุโลก รวมพื้นที่ใช้ประโยชน์ 6,621,681.78 พื้นที่ (ไร่)

ตารางที่ 2.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดพิษณุโลก

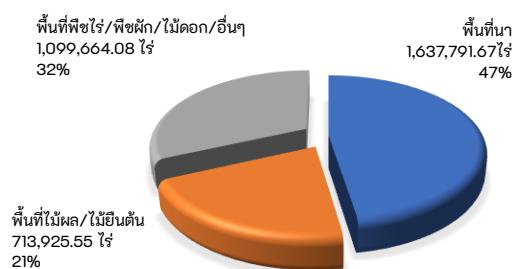
ขอบเขต	ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พิษณุโลก	พื้นที่ป่า	2,530,727.99	38.22
	พื้นที่นา	1,637,792.00	24.73
	พืชไร่	1,078,637.70	16.29
	ไม้ยืนต้น	520,985.50	7.87
	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	500,293.90	7.56
	ไม้ผล	192,939.74	2.91
	พื้นที่น้ำ	139,299.10	2.1
	ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	8,236.43	0.12
	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	5,849.39	0.09
	พืชสวน	4,967.74	0.08
	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	1,624.31	0.02
	พืชน้ำ	251.50	0
	ไร่มุขเวียน	76.99	0
รวมพื้นที่		6,621,681.78	100

ที่มา : ⁽¹⁾ กรมพัฒนาที่ดิน, (2566), <http://agri-map-online.moac.go.th>

⁽²⁾ โครงการชลประทานพิษณุโลก สรุปรายงานสถานการณ์น้ำ

(ก) แผนภูมิแสดงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

(ข) แผนภูมิแสดงการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตร

รูปที่ 2.1 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.1.2 พื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งสิ้น 3,451,361.30 ไร่ (52.12% ของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งหมด)

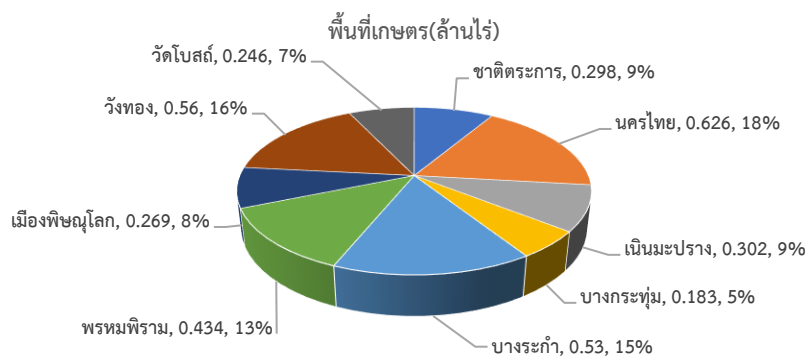
ตารางที่ 2.2 แสดงการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรกรรมจำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมด (ล้านไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร						รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก/อื่นๆ			
		จำนวน (ล้านไร่)	ร้อยละ	จำนวน (ล้านไร่)	ร้อยละ	จำนวน (ล้านไร่)	ร้อยละ	จำนวน (ล้านไร่)	ร้อยละ
ชาติตระการ	1.032	0.047	16.0	0.086	28.8	0.164	55.1	0.298	8.6
นครไทย	1.475	0.109	17.4	0.232	37.2	0.284	45.3	0.626	18.1
เนินมะปราง	0.693	0.125	41.6	0.102	33.9	0.073	24.3	0.302	8.7
บางกระทุ่ม	0.220	0.148	80.6	0.006	3.3	0.029	15.9	0.183	5.3
บางระกำ	0.605	0.317	59.9	0.018	3.5	0.194	36.5	0.530	15.3
พรหมพิราม	0.519	0.382	88.1	0.008	1.9	0.042	9.8	0.434	12.5
เมืองพิษณุโลก	0.447	0.227	84.6	0.001	3.9	0.030	11.3	0.269	7.8
วังทอง	1.071	0.210	37.4	0.203	36.2	0.147	26.3	0.560	16.2
วัดโบสถ์	0.554	0.067	27.6	0.045	18.3	0.133	54.0	0.246	7.1
รวม	6.621	1.637	47.4	0.713	20.6	1.099	31.8	3.451	100.0

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

*ค่าตัวเลขได้มาจากการคำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

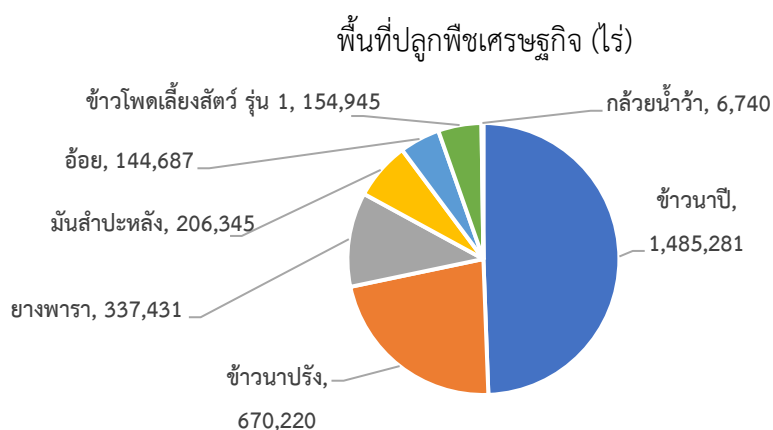
รูปที่ 2.2 แผนภูมิแสดงพื้นที่การเกษตร รายอำเภอ ของจังหวัดพิษณุโลก

2.1.3 พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ รวมพื้นที่ 2,481,969.80 ไร่

ตารางที่ 2.3 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจจังหวัดพิษณุโลก

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ข้าวนาปี	1,485,281	47.00
ข้าวนาปรัง	670,220	21.21
ยางพารา	337,431	10.68
มันสำปะหลัง	206,345	6.53
อ้อย	144,687	4.58
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1	154,945	4.90
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 2	57,239	1.81
มะม่วงน้ำดอกไม้	51,414	1.63
สับปะรด	26,012	0.82
ปาล์มน้ำมัน	19,303	0.61
กล้วยน้ำว้า	6,740	0.21
ทุเรียน	4,778	0.15
พืชผัก	2,686	0.08

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก

รูปที่ 2.3 แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจจังหวัดพิษณุโลก

2.1.4 การใช้พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมของดิน (Agri-Map analytic) โดยพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด สับปะรด และยางพารา

ตารางที่ 2.4 แสดงพื้นที่ชั้นความเหมาะสมของดินและพื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมของดิน

ชนิดสินค้า	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ปลูกในชั้นความเหมาะสม (ไร่)			
		S1	S2	S3	N
ข้าว	1,616,519	1,251,431	283,908	50,763	30,455
อ้อยโรงงาน	312,040	9,096	292,434	21	10,488
มันสำปะหลัง	223,771	57,252	116,623	24,568	25,331
ข้าวโพด	116,381	1,546	100,900	25,251	38,683
ยางพารา	151,981	70,959	55,975	17,995	7,052
กล้วย	3,478,501	81,784	997,887	194,004	2,204,825

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

2.1.5 พื้นที่ดำเนินการในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 612,724 ไร่ (8 อำเภอ ยกเว้นอำเภอบางกระทุ่ม)

ตารางที่ 2.5 แสดงพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิษณุโลก

อำเภอ	พื้นที่ประกาศเขตฯ (ไร่)	พื้นที่ RF หลัง พรฎ. (ไร่)	พื้นที่กันออก (ไร่)	พื้นที่ดำเนินการ (ไร่)	มอช. ส.ป.ก.4-01					
					ที่ดินเกษตรกรรม			ที่ดินชุมชน		
					ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
ชาติตระการ	154,449	3,091.98	31,963.81	122,485.19	6,598	9,555	124,618	2,692	2,900	1,862
นครไทย	147,104	0	35,908.35	111,195.65	4,592	6,220	82,428	1,369	1,475	1,108
เนินมะปราง	11,753	0	38.01	11,714.99	542	644	7,299	168	171	121
บางระกำ	585	18	2,412.86	1,827.86	16	19	128	0	0	0
พรหมพิราม	7,588	0	3,022.04	4,565.96	286	345	3,271	24	24	12
เมืองพิษณุโลก	9,616	172	6,242	3,374	470	553	3,322	145	152	247
วังทอง	205,745	7,307	60,348.56	145,396.44	7,888	0,860	133,450	3,033	3,342	3,321
วัดโบสถ์	75,884	1,078	28,864.08	47,019.92	2,715	4,157	49,224	556	581	375
รวม	612,724	11,666.98	168,799.71	447,850.01	23,107	21,493	403,740	7,987	8,645	7,046

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิษณุโลก, (2567)

หมายเหตุ

พื้นที่ RF หลัง พรฎ. คือพื้นที่กันคืนกรมป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ พ.ศ. 2538 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 ซึ่งเป็นพื้นที่กันคืนหลังประกาศพระราชกฤษฎีกา จำนวน 2.45 ล้านไร่

พื้นที่กันออกคือ พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดินตามบันทึกข้อตกลง เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 ให้กันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ได้แก่ พื้นที่ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ที่มีสภาพป่า
2. พื้นที่ที่มีสภาพหรือศักยภาพทำการเกษตรไม่คุ้มค่า
3. พื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ และพื้นที่ที่ควรอนุรักษ์ไว้ให้ชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4. พื้นที่ภูเขาสูงชัน หรือพื้นที่ที่มีความชันโดยเฉลี่ยตั้งแต่ 35% ขึ้นไป และพื้นที่ต้นน้ำ ลำธาร
5. พื้นที่ที่กรมป่าไม้มีการผูกพันตามกฎหมายเช่น สวนป่าของทางราชการ พื้นที่ที่อนุญาตให้ส่วนราชการหรือเอกชนเข้าทำประโยชน์แล้ว (ยกเว้นพื้นที่ที่มีหนังสืออนุญาต สทก. ที่ราษฎรแสดงความประสงค์เป็นหนังสือขอรับหนังสืออนุญาตของ ส.ป.ก. แทน)
6. พื้นที่ป่าชายเลน
7. พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมที่ยังไม่มีราษฎรถือครองทำกิน

2.2 ครั้วเรือนและแรงงานภาคการเกษตร

จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง จำนวน 508,892 คน แยกเป็นชาย 246,125 คน หญิง 262,767 คน ครั้วเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคการเกษตรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกมีจำนวน 99,770 ครั้วเรือน และ 246,690 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนครั้วเรือนและแรงงานภาคเกษตร

อำเภอ	ครั้วเรือนเกษตรกร(ครั้วเรือน)	แรงงานภาคการเกษตร(คน)
เมืองพิษณุโลก	10,452	29,241
นครไทย	15,435	39,931
ชาติตระการ	7,675	24,849
บางระกำ	10,844	31,244
บางกระทุ่ม	7,908	17,929
พรหมพิราม	15,136	31,154
วัดโบสถ์	6,787	14,659
วังทอง	16,797	30,543
เนินมะปราง	8,736	27,140
รวม	99,770	246,690

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก (2567)

2.3 สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิต และแนวโน้มสถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิต

2.3.1 ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย 4,285.13 ล้าน ลบ.ม. (ข้อมูล ณ วันที่ 4 มีนาคม 2567)

2.3.2 แหล่งกักเก็บน้ำ

ปริมาณแหล่งน้ำต้นทุนในเขตชลประทานจำนวน 336.31 ล้าน ลบ.ม. และปริมาณแหล่งน้ำต้นตุนอกเขตชลประทานจำนวน 101.69 ล้าน ลบ.ม.

ตารางที่ 2.7 แสดงแหล่งน้ำภาคการเกษตรจังหวัดพิษณุโลก

แหล่งกักเก็บน้ำ	ที่ตั้ง (อำเภอ)	จำนวน	หน่วย	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน	วัดโบสถ์			939
ห้วยน้ำคับ	ชาติตระการ			1.316
ห้วยน้ำจวง	ชาติตระการ			1.600
บึงระมาณ	บางระกำ			4.19
บึงสะเดา	วังทอง			0.45
อ่างเก็บน้ำห้วยข้าวไร่	นครไทย			4.36
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคูป	นครไทย			7.49
อ่างเก็บน้ำห้วยเคาะเล่า	วัดโบสถ์			0.300
อ่างเก็บน้ำหินลาด	วัดโบสถ์			0.352
อ่างเก็บน้ำชาตะเคียน	วังทอง			0.378
อ่างเก็บน้ำห้วยทรายใต้	นครไทย			0.670
อ่างเก็บน้ำบ้านร่มเกล้า 1	ชาติตระการ			0.192
อ่างเก็บน้ำบ้านหมื่นแสง	ชาติตระการ			0.057
อ่างเก็บน้ำบ้านร่มเกล้า 3	ชาติตระการ			0.047
อ่างเก็บน้ำบ้านขานาญชัย	ชาติตระการ			0.085
อ่างเก็บน้ำศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า	ชาติตระการ			0.060
อ่างเก็บน้ำวัดป่าแสงธรรม (ปชด)	ชาติตระการ			0.085
แหล่งน้ำสาธารณะ/อื่นๆ		-	-	90.92
บ่อจั่ว		10,941	บ่อ	6.89
บ่อบาดาล		1,559	บ่อ	3.88

ที่มา: โครงการชลประทานพิษณุโลก, สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก, สำนักงานประมงจังหวัดพิษณุโลก

2.3.3 ความต้องการใช้น้ำของจังหวัดจำแนก 4 ด้าน

ตารางที่ 2.8 แสดงแผนการจัดสรรน้ำจังหวัดพิษณุโลก

ประเภทการใช้น้ำ	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)
เกษตรกรรม	621.99
อุปโภคบริโภค	0.73
รักษาระบบนิเวศน์	0.28
อุตสาหกรรม	0
อื่น ๆ	0.06
รวม	623.06

ส่วนที่ 3

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทุเรียน

3.1 ลักษณะทั่วไป

ทุเรียน (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Durio zibethinus* Merr.) จัดอยู่ในวงศ์ **Bombacaceae** หรือที่รู้จักกันว่า “วงศ์ไม้ทุเรียน” มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมในบริเวณเกาะสุมาตราและเกาะบอร์เนียว เป็นไม้ผลยืนต้นไม่ผลัดใบ มีลำต้นตรงแข็งแรง และมีความสูงประมาณ 25–50 เมตร แตกกิ่งเป็นมุมแหลม ปลายกิ่งตั้งขึ้น กระจายอยู่บริเวณกลางลำต้น เปลือกนอกมีสีเทาเข้ม ผิวขรุขระและหลุดลอกออกเป็นสะเก็ด ใบของทุเรียนเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับตามกิ่ง ลักษณะใบรูปไข่เรียวยาว ปลายใบแหลม ยาวประมาณ 10–18 เซนติเมตร ผิวใบด้านบนเรียบลื่นและมีสีเขียว ส่วนท้องใบมีสีน้ำตาลทองและมีเส้นใบด้านล่างนูนเด่น ขอบใบเรียบ ก้านใบยาวประมาณ 2–4 เซนติเมตร ดอกทุเรียนเป็นดอกช่อแบบสมบูรณ์เพศ ออกตามลำต้นหรือกิ่งใหญ่ในลักษณะห้อยลง มีจำนวนดอกในช่อประมาณ 3–30 ดอก ก้านดอกยาว 1–2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมี 5 กลีบ (บางครั้งอาจมี 4 หรือ 6 กลีบ) ดอกมีสีขาว มีกลิ่นหอม และลักษณะคล้ายระฆัง ทุเรียนออกดอกปีละ 1–2 ครั้ง โดยขึ้นอยู่กับสายพันธุ์และสภาพพื้นที่ปลูก ผลทุเรียนจัดเป็น ผลสดชนิดผลเดี่ยว (Simple Fruit) เกิดจากดอกที่มีรังไข่เดี่ยว อาจมีพูหลายพู ผลมีขนาดใหญ่ รูปร่างรีถึงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางราว 15 เซนติเมตร และมีน้ำหนักเฉลี่ย 1–3 กิโลกรัม เปลือกหนามมีหนามแข็งแหลม เมื่อผลแก่จะมีสีเขียว และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนเมื่อสุก ภายในผลแบ่งเป็นพู แต่ละพูมีเนื้อหุ้มเมล็ด เนื้อมีสีเหลืองอ่อนถึงเหลืองเข้มหรือแดงตามสายพันธุ์ มีรสหวานมัน กลิ่นเฉพาะตัว ส่วนเมล็ดมีลักษณะกลมรี เปลือกสีน้ำตาล ผิวเรียบ และมีเนื้อในสีขาว โดยทั่วไป ทุเรียนเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ 4–5 ปี หลังจากผสมเกสรแล้วผลจะใช้เวลาประมาณ 3 เดือนถึงสุกเต็มที่ ทุเรียนจัดเป็นผลไม้ประเภท Climacteric Fruit ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวขณะผลแก่และนำมาบ่มให้สุกได้โดยไม่จำเป็นต้องสุกบนต้น

ทุเรียนเป็นไม้ผลเขตร้อนที่ต้องการอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 10–46 องศาเซลเซียส และต้องการปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี ความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 75–85% ดินควรมีค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ระหว่าง 5.5–6.5 และมีการระบายน้ำดี หากได้รับการดูแล ป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ผลผลิตทุเรียนจะมีคุณภาพดีและมีความสมบูรณ์สูง โดยมีส่วนประกอบหลักดังนี้

1) เปลือกทุเรียน เปลือกเป็นส่วนห่อหุ้มชั้นนอกของผล มีลักษณะหนาและมีหนามแหลมเป็นรูปพีระมิดตลอดทั้งผล สีของเปลือกมีตั้งแต่เขียวเข้มจนถึงเขียวอมเหลือง ปราศจากรอยตำหนิที่ส่งผลกระทบต่อเนื้อภายใน ปัจจุบันมีการศึกษานำเปลือกทุเรียนมาใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตกระดาษจากเยื่อเปลือกทุเรียน

2) เนื้อทุเรียน เนื้อหรือพูทุเรียนมีสีแตกต่างกันตามสายพันธุ์ เช่น สีขาวอมเหลือง เหลืองจำปา หรือเหลืองส้ม เนื้อทุเรียนดิบมีลักษณะแข็ง รสหวานมันอ่อน เหมาะสำหรับแปรรูปเป็นทุเรียนทอดกรอบ ส่วนเนื้อสุกมีสีเหลืองเข้ม เนื้อฉ่ำ กลิ่นแรง รสหวานจัด เหมาะสำหรับแปรรูปเป็นทุเรียนกวน หรือใช้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น ทองม้วนทุเรียน และข้าวเกรียบทุเรียน

3) เมล็ดทุเรียน เมล็ดมีสีน้ำตาลอ่อน รูปร่างกลมรี ขนาดแตกต่างกันตามพันธุ์ ปัจจุบันมีการนำเมล็ดทุเรียนมาแปรรูปเป็นอาหารบางประเภท แต่กระบวนการผลิตมีความซับซ้อนจึงยังไม่แพร่หลาย

ผลทุเรียนสามารถเก็บรักษาได้ในอุณหภูมิ 29–30°C โดยผลที่มีความแก่ประมาณ 85% สามารถเก็บได้ราว 5–6 วัน ก่อนเข้าสู่ระยะสุกเต็มที่ สำหรับพันธุ์ชะนีเก็บได้ประมาณ 3–4 วัน ส่วนเนื้อทุเรียนที่แกะจากเปลือกแล้วควรบริโภคภายใน 1–2 วัน หรือเก็บในภาชนะปิดสนิทที่อุณหภูมิ 5–10°C เพื่อคงสภาพเนื้อและกลิ่น ในช่วงผลสุกทุเรียนจะมีการสังเคราะห์ก๊าซเอทิลีนเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้อัตราการหายใจของผลสูงขึ้นและกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบภายใน เช่น การเปลี่ยนแป้งเป็นน้ำตาล ทำให้เนื้อมีรสหวาน และเกิดกลิ่นเฉพาะตัวจากสารประกอบกลุ่มซัลเฟอร์ เช่น thiol, thioether และ ester หลายชนิด กลิ่นดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์ที่ผู้บริโภคชาวเอเชียชื่นชอบ แม้จะไม่ใช่ที่นิยมของชาวตะวันตกบางกลุ่มก็ตาม

ทุเรียนเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และได้รับสมญานามว่า “ราชาแห่งผลไม้” โดยมีการบริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรป ปัจจุบันมีการบริโภคภายในประเทศมากกว่าร้อยละ 80 ของผลผลิตทั้งหมด โดยเฉลี่ยคนไทยบริโภคทุเรียนประมาณ 12 กิโลกรัมต่อคนต่อปี

การเลือกทุเรียนให้ได้คุณภาพดีเหมาะแก่การรับประทานสามารถพิจารณาได้จากหลายลักษณะ ได้แก่

- สีเปลือก ผลแก่จะมีสีเขียวคล้ำ ปลายหนามสีน้ำตาลเข้มและโคนหนามสีอ่อนกว่า
- ร่องหนาม ผลแก่จะมีร่องหนามห่างและเห็นชัดเจน
- ก้านผล ก้านขยายใหญ่ แข็งแรง และมีสีคล้ำบริเวณข้อต่อผล
- ปากปลิง ผลแก่จะมีปากปลิงพองโตออก
- ร่องพู ผลแก่จะมีร่องพูหรือ “รอยรายน้” ชัดเจน เป็นแนวตรง ใช้เป็นแนวสำหรับแกะผล
- เสียงเมื่อเคาะ หากได้ยินเสียงโปร่งแสดงว่าผลแก่ แต่หากเสียงแน่นแสดงว่าผลยังอ่อน
- กลิ่น ผลทุเรียนที่สุกพอเหมาะจะมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ เหมาะแก่การบริโภค ทุเรียนพันธุ์ชะนีจะสุก

พร้อมกันทุกพู ส่วนพันธุ์หมอนทองอาจสุกไม่เท่ากันในแต่ละพู

3.2 พันธุ์ การเลือกต้นพันธุ์ และการขยายพันธุ์ทุเรียน

ทุเรียน *Durio zibethinus* ซึ่งเป็นสายพันธุ์หลักที่ปลูกเชิงพาณิชย์ในประเทศไทยและส่วนหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีหลากหลายพันธุ์ที่ได้รับการพัฒนาและปลูกกันอย่างแพร่หลาย โดยแต่ละพันธุ์มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านรสชาติ กลิ่น สีเนื้อ อายุให้ผล ผลขนาด และความต้านทานต่อโรค เช่น

- พันธุ์หมอนทอง (Mon Thong) เป็นหนึ่งในพันธุ์ที่ปลูกในเชิงพาณิชย์มากที่สุดของไทย เนื่องจากรสหวานมัน เนื้อหนา เมล็ดเล็ก และกลิ่นไม่ฉุนมากเทียบกับบางพันธุ์
- พันธุ์ ชะนี (Chanee) มีชื่อเสียงในด้านความทนทานต่อโรค เช่น โรคโคนเน่า/รากเน่า (โดยเฉพาะเชื้อ *Phytophthora palmivora*)
- พันธุ์ ก้านยาว (Kan Yao) มีลักษณะผลยาวกว้าง ก้านผลยาว และมีช่วงเวลาให้ผล “หวานและไม่มีกลิ่นฉุน” (หรือมีน้อย) ทำให้ได้รับความนิยมในกลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการคุณภาพสูง

ในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย มีพันธุ์ยอดนิยม เช่น Musang King (D197) ซึ่งเป็นที่รู้จักมากในตลาดส่งออก

ในประเทศไทยมีรายงานการรวบรวมพันธุ์ทุเรียนไว้มากกว่า 200 ชนิด แม้จะมีเพียงบางพันธุ์เท่านั้นที่ปลูกในเชิงพาณิชย์อย่างกว้างขวาง เช่น ชะนี หมอนทอง ก้านยาว และพันธุ์อื่น ๆ การเลือกพันธุ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสัมพันธ์กับ คุณภาพผลผลิต ตลาด และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม รวมถึงโรคและแมลง

เมื่อจะปลูกทุเรียนในเชิงพาณิชย์หรือแม้แต่เพื่อการใช้ส่วนบุคคล การเลือกต้นพันธุ์ที่เหมาะสมถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ โดยควรพิจารณาดังนี้

- คุณภาพของต้นตอ (Rootstock) และวัสดุการขยายพันธุ์ ถ้าเลือกปลูกจากเมล็ด (seedling) ต้องมั่นใจว่าเมล็ดมาจากต้นแม่ที่มีผลคุณภาพดี และจากสายพันธุ์ที่ได้รับการรับรองหรือมีประวัติ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่ผลจะด้อยคุณภาพหรือสับสนสายพันธุ์

- ต้นตอที่ดีควรมีระบบรากสมบูรณ์ ดินปลูกมีสภาพเหมาะสม และไม่มีโรคที่ซ่อนเร้นอยู่

- หากใช้การขยายพันธุ์แบบทาบกิ่ง/ตอนกิ่ง/เสียบยอด (grafting, budding, veneer-grafting) จำเป็นต้องเลือกต้นแม่ (scion) จากต้นพันธุ์ที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าให้ผลดี มีลักษณะที่ต้องการ และไม่มีโรค

ต้นแม่พันธุ์ (Mother plant) ควรเลือกต้นแม่ที่มีลักษณะดังนี้

- ผลมีคุณภาพดี เป็นที่ยอมรับของตลาด (รส กลิ่น สีเนื้อ เมล็ด)
- ให้ผลเพียงพอ มีสม่ำเสมอ และไม่มีปัญหาเรื่องผลร่วงก่อนแก่
- มีความต้านทานต่อโรคและแมลงที่สำคัญ เช่น โรคโคนเน่า/รากเน่า
- อยู่ในช่วงอายุที่เหมาะสม และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ตรวจสอบได้
- มีทะเบียนหรือเอกสารเชื่อถือได้ (อย่างน้อยได้รับการยอมรับในวงการ)

แม้จะเลือกพันธุ์และต้นแม่ได้ดี แต่หากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น ดิน น้ำ อากาศ ไม่ตรงตามที่ทุเรียนต้องการ ก็ส่งผลต่อคุณภาพต้นพันธุ์และผลผลิตท้ายสุด ดังที่ได้กล่าวไว้ในส่วนลักษณะทั่วไปว่า ทุเรียนต้องการอุณหภูมิสูง ความชื้นสูง ดิน pH ประมาณ 5.5-6.5 และน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มม./ปี ซึ่งควรตรวจสอบและหลีกเลี่ยงปัญหาเรื่องการเลือกพันธุ์และต้นแม่ดังนี้

- ตรวจสอบว่าต้นแม่หรือไม้ขยายพันธุ์ไม่มีโรคซ่อนเร้น เช่น รากเน่า เชื้อรา โรคราก
- หลีกเลี่ยงการใช้เมล็ดแบบสุ่ม (จากลูกผสมไม่ทราบสายพันธุ์) เพราะไม่สามารถคาดเดาคุณภาพ

ผลได้อย่างแน่นอน

- เลือกพันธุ์ที่ตลาดต้องการ (เพื่อความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ) เช่น หมอนทอง มีความต้องการสูง การขยายพันธุ์ทุเรียนนั้นมีหลายวิธี และวิธีที่เลือกควรเหมาะสมกับเป้าหมายของผู้ปลูก (เช่น ปลูกเพื่อการค้า, เพื่อแปรรูป, หรือเพื่อทดลอง) ดังนี้

- การปลูกจากเมล็ด (Seed propagation) เป็นวิธีง่ายและต้นทุนต่ำ แต่ข้อเสียคือ ต้นที่ได้อาจให้ผลไม่เหมือนต้นแม่ ทั้งในด้านรส กลิ่น ผลขนาด และคุณภาพ โดยเฉพาะในพันธุ์ที่เป็นลูกผสมหรือใช้เมล็ดที่ไม่ทราบสายพันธุ์ เหมาะสำหรับผลิตต้นตอ (rootstock) มากกว่าการปลูกเพื่อผลเชิงพาณิชย์โดยตรง ต้องเลือกเมล็ดที่สด ปลูกเมล็ดทันทีหลังการเก็บ และปลูกในสภาพที่เหมาะสม

- การตอนกิ่ง (Air-layering) / การเสียบยอด (Grafting) / การทาบกิ่ง (Budding) เป็นวิธีที่นิยมมากในเชิงพาณิชย์ เพราะสามารถรักษาลักษณะพันธุ์ให้เหมือนต้นแม่ได้ และได้ผลเร็วกว่าปลูกจากเมล็ดการทาบกิ่ง

หรือเสียบยอดบนต้นตอที่แข็งแรงสามารถลดระยะเวลาให้ผลผลิตได้เร็วขึ้น ควรทำในช่วงที่ต้นแม่อยู่ในช่วงที่เจริญเติบโตดี และในสภาวะที่อากาศ/ความชื้นเหมาะสม

- การติดตาหรือเสียบยอดหลากหลายพันธุ์บนต้นเดียว (Multigraft) เทคนิคนี้สามารถปลูกต้นเดียวแต่มีหลายพันธุ์ได้ ช่วยประหยัดพื้นที่และเพิ่มความหลากหลายของผลผลิตในแปลงเดียว ต้องการการดูแลที่สูงกว่าทั้งการเลือกต้นแม่ที่เหมาะสม การดูแลกิ่งที่เสียบยอด และการจัดการทรงพุ่ม

ขั้นตอนพื้นฐานของการขยายพันธุ์แบบกิ่ง/ทาบกิ่ง/เสียบ มีดังนี้

- เตรียมต้นตอให้แข็งแรง มีอายุประมาณ 6-12 เดือน หรือเมื่อเริ่มมีระบบรากที่ดี
- เลือกกิ่งหรือยอดจากต้นแม่ที่มีลักษณะดี ไม่มีโรค
- ทำการทาบกิ่ง/เสียบยอดในสภาพที่อากาศชื้นและอุณหภูมิเหมาะสม
- หลังการเชื่อมติดต้องดูแลให้มีการรดน้ำ ดูแลศัตรูพืช และเมื่อกิ่งเริ่มแตกยอดใหม่ ก็สามารถย้าย

ปลูกลงแปลงได้

การปลูกลงแปลงและการดูแลต้นพันธุ์ มีวิธีการดังนี้

- เมื่อต้นพันธุ์มีอายุเหมาะสม (โดยมาก 12-18 เดือน หรือสูงประมาณ 30-40 ซม.) ให้ปลูกลงแปลงในระยะปลูกที่เหมาะสม เช่น 8×8 เมตร หรือขึ้นกับความแรงของพันธุ์และต้นตอ
- หลังปลูกต้องใส่ใจเรื่องดิน น้ำ และสารอาหาร โดยเฉพาะช่วงต้นและช่วงก่อนออกดอก
- ตัดแต่งกิ่ง เปิดทรงพุ่มให้แสงแดดเข้าถึง ป้องกันเชื้อโรค และให้มีการระบายอากาศดี

ทั้งนี้ข้อควรระวังในการขยายพันธุ์ คือหลีกเลี่ยงการใช้ต้นตอที่มาจากต้นแม่ที่ไม่ทราบประวัติ เพราะต้นอาจมีลักษณะที่ด้อยและส่งต่อไปยังต้นที่ขยาย หากปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (อากาศเย็น ดินไม่ระบาย) อาจเกิดปัญหาเรื่องการเจริญเติบโตของต้นและผลผลิตในอนาคต การขยายพันธุ์แบบ clone (การเสียบยอด/ทาบกิ่ง) แม้จะได้ต้นที่เหมือนต้นแม่ แต่ก็ต้องดูแลเรื่องโรคและแมลงอย่างต่อเนื่อง และควรมีการสับเปลี่ยนต้นแม่เมื่อจำเป็น

ส่วนที่ 4

สถานการณ์ทุเรียน จังหวัดพิษณุโลก

4.1 แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดพิษณุโลก

4.1.1 ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจจังหวัดพิษณุโลกในปี 2568 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.5 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.5 – 4.5) ขยายตัวจากปี 2567 ที่หดตัวร้อยละ -1.5 จากการขยายตัวของอุปสงค์และอุปทานภายในจังหวัดเป็นสำคัญ โดยมาจากภาคบริการ การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชน และการใช้จ่ายภาครัฐเป็นแรงขับเคลื่อน เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ประกอบกับภาครัฐขับเคลื่อนโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี 2568 ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดขยายตัว

ด้านอุปทาน(การผลิต) คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.4 – 5.4) จากภาคบริการคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 6.9 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.9 – 7.9) สะท้อนจากจำนวนผู้โดยสารผ่านสนามบินและจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทยอยเพิ่มขึ้นของภาคการท่องเที่ยว ภาคการค้า ภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร ธุรกิจการขนส่งโดยสาร ฯลฯ และได้รับแรงสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา ด้านการจัดประชุม ด้านสาธารณสุขในภาคเหนือตอนล่าง จึงดึงดูดประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจของภาคบริการในจังหวัดมากขึ้น ในส่วนภาคอุตสาหกรรมคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.2 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.2 – 3.2) จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งจังหวัด ภาษีมูลค่าเพิ่มโรงงานอุตสาหกรรม และปริมาณการใช้ไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรมขยายตัว จากความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการเริ่มกลับคืนมาส่งผลให้เกิดความสนใจและเข้ามาติดต่อขอรับบริการขอรับอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพิ่มขึ้นสำหรับภาคเกษตรกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 0.7 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-0.3) – 1.7) จากการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตการเกษตร ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตามฤดูกาล จากปริมาณน้ำที่เพียงพอและสภาพอากาศโดยทั่วไปเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ส่งผลต่อผลผลิตภาพรวมในแต่ละสินค้าเกษตรของจังหวัด

ด้านอุปสงค์(การใช้จ่าย) คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3 – 2.3) โดยการใช้จ่ายภาครัฐ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 8.0 ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.0 - 9.0) จากมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการใช้จ่ายภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ผ่อนปรนระยะเวลาและวงเงินสำหรับขั้นตอนประกาศจัดซื้อจัดจ้างซึ่งจะส่งผลให้การลงนามในสัญญาและการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ประกอบกับแรงหนุนจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจวงเงิน 1.57 ล้านบาท ของปีงบประมาณ 2568 การบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.2 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.2 – 3.2) สะท้อนจากภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ขยายตัวมีการจัดกิจกรรมกระตุ้น

เศรษฐกิจของจังหวัด รวมถึงการปรับกลยุทธ์ทางการค้าของภาคเอกชน ทำให้การดำเนินการทางธุรกิจและการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนในจังหวัดเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการจ้างงานและความเชื่อมั่นผู้บริโภค ประกอบกับมีนโยบายของภาครัฐที่ช่วยบรรเทาภาระค่าครองชีพและมาตรการกระตุ้นการใช้จ่าย อาทิ โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจปี 2568 เช่น โครงการเพิ่มวงเงินสวัสดิการให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการคนละครึ่ง พลัส

4.1.2 ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด

เสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัดพิษณุโลกอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2568 คาดว่าอยู่ที่ระดับร้อยละ 0.5 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ $(-0.5) - 1.5$) โดยมีปัจจัยสำคัญจากการลดลงของราคาสินค้าในกลุ่มอาหารสด โดยเฉพาะผักสด ผลไม้สด และไข่ไก่ กลุ่มพลังงานในตลาดโลกและค่ากระแสไฟฟ้าจากมาตรการช่วยเหลือลดภาระค่าครองชีพภาครัฐสำหรับสินค้าและบริการอื่น ๆ ทำให้เงินเฟ้อกลับเข้ามาสู่กรอบเป้าหมาย รวมทั้งราคาสินค้าและบริการมีการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของจำนวนผู้มีงานทำปรับตัวเพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจ โดยคาดว่าจะมีจำนวนประมาณ 498,903 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณ 6,214 คน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 1.1 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ $0.9 - 1.6$)

4.2 สถานการณ์การผลิตทุเรียน จังหวัดพิษณุโลก

ในภาพรวมภูมิภาค “ภาคเหนือตอนล่าง” ซึ่งรวมจังหวัดพิษณุโลก รายงานล่าสุดชี้ว่าการปลูกทุเรียนขยายตัวทั้งด้านพื้นที่ยืนต้นและผลผลิต ในปีปัจจุบันพื้นที่ยืนต้นรวมของภูมิภาคนี้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยข้อมูลอย่างเป็นทางการระบุว่า 6 จังหวัดในภาคเหนือตอนล่างมีผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น และในส่วนของจังหวัดพิษณุโลกมีเนื้อที่ยืนต้นประมาณ 7,934 ไร่ พื้นที่ให้ผล 4,196 ไร่ และผลผลิตประมาณ 2,014 ตัน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นของผลผลิตกว่าร้อยละ 30 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แสดงถึงการขยายตัวของการปลูกและให้ผลในพื้นที่นี้ ปัจจัยที่เอื้อให้การผลิตเพิ่มขึ้นได้แก่ การขยายพื้นที่ปลูก การส่งเสริมพันธุ์ที่เป็นที่ต้องการของตลาด (เช่น หมอนทอง) และการนำเทคนิคการขยายพันธุ์และการจัดการสวนมาใช้ ทั้งนี้ การขยายพื้นที่ปลูกในจังหวัดภูมิภาคเหนือเกิดควบคู่กับโครงการส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐและความสนใจจากเกษตรกรในพื้นที่สูง/เนินเขาที่สามารถปลูกทุเรียนได้ดี

4.3 สถานการณ์การตลาดและราคา

ตลาดทุเรียนของพิษณุโลกมีลักษณะผสมระหว่างการจำหน่ายภายในพื้นที่ (ล้ง/พ่อค้ารับซื้อ) และการส่งออกผ่านกลุ่มผู้รวบรวม/ผู้ส่งออกของภูมิภาค ภาคเหนือตอนล่างมักส่งผลผลิตไปยังตลาดภายในประเทศเป็นหลัก แต่บางส่วนถูกรวบรวมเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อมกับตลาดภาคตะวันออกและท่าเรือส่งออก ข้อสังเกตสำคัญคือผู้ผลิตในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังจำหน่ายผ่านล้งหรือพ่อค้ารับซื้อในท้องถิ่นมากกว่า 95% ซึ่งส่งผลให้ราคาในพื้นที่มักถูกกำหนดโดยผู้รับซื้อ/ล้งและสภาพอุปทานในช่วงการเก็บเกี่ยว นอกจากช่องทางการค้าดั้งเดิมแล้ว จังหวัดพิษณุโลกยังพัฒนา “การตลาดเชิงท่องเที่ยว” (agritourism) โดยสวนตัวอย่างและสวนเชิงท่องเที่ยวเปิดบริการขายปลีกและจัดกิจกรรมชิมทุเรียน เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตและดึงดูดผู้บริโภคโดยตรงมาใช้บริการ ซึ่งช่วยกระจายความเสี่ยงจากการ

พึ่งพาตลาดล้งเพียงอย่างเดียว ข้อมูลจากกิจกรรมท้องถิ่นระบุว่างานเทศกาล/มหกรรมทุเรียนในจังหวัดมักมีการจัดโปรโมชั่นราคาและกิจกรรมส่งเสริมการขายเพื่อดึงผู้บริโภค

ตารางที่ 4.1 ราคาทุเรียนที่เกษตรกรขายได้ ปี 2566 – 2568 จังหวัดพิษณุโลก

ปี	ราคาที่เกษตรกรขาย (บาท/กิโลกรัม)
2566	140
2567	160
2568	120
อัตราเฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)	140

4.4 แนวโน้มราคาและปัจจัยที่มีผลต่อราคา

1) อุปทานในฤดูกาลการผลิต ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ปลูกใหม่และพื้นที่เดิมเป็นปัจจัยหลักที่กดดันราคาทุเรียนในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น หากผลผลิตฤดูนั้นออกมาก ราคาขายส่งลดลง ซึ่งสะท้อนได้จากรายงานการตกของราคาในปีล่าสุดเมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ

2) โครงสร้างการขาย (ล้ง vs ขายตรง) การพึ่งพาการจำหน่ายผ่านล้ง (ผู้รับซื้อ/ผู้รวบรวม) มากเกินไปทำให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองราคาต่ำกว่าในกรณีที่มีช่องทางขายตรงหรือแบรนด์สวนที่เข้มแข็ง การเปิดตลาดท่องเที่ยวและขายปลีกโดยตรงช่วยให้เกษตรกรได้รับราคาดีขึ้นในบางกรณี แต่ยังเป็นสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณรวมที่ส่งผ่านล้ง

3) ตลาดต่างประเทศและการส่งออก ความต้องการจากตลาดส่งออก (โดยเฉพาะจีน/ฮ่องกง/เวียดนาม) ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญกำหนดราคาในระดับประเทศ แม้มีความผันผวนจากปัจจัยนโยบายการค้าหรือมาตรฐานการส่งออก ทำให้ราคาภายในประเทศมีความผันผวนตามสถานการณ์การส่งออก การชะลอตัวของอุปสงค์ต่างประเทศในช่วงบางปีที่ผ่านมาจึงกดดันราคาส่งออกและส่งผลกระทบต่อราคาในล้ง

4) ปัจจัยท้องถิ่น (คุณภาพ พันธุ์ และการตลาด) พันธุ์ที่เป็นที่ต้องการ เช่น หมอนทอง จะได้ราคาดีกว่าพันธุ์อื่น หากพื้นที่สามารถผลิตผลคุณภาพสูงและมีการคัดเกรดผลก่อนส่งขาย ราคาจะสูงขึ้น ในทางกลับกัน ผลที่ละคุณภาพหรือไม่มีการคัดเกรดมักขายได้ราคาต่ำ

4.5 ผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการท้องถิ่น

1) รายได้ผันผวน แม้ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นซึ่งอาจเพิ่มปริมาณการขายโดยรวม แต่ราคาที่ลดลงในบางฤดูกาลทำให้รายได้ต่อไร่หรือรายได้เฉลี่ยต่อเกษตรกรอาจไม่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

2) ความเสี่ยงด้านการตลาด ความพึ่งพาตลาดล้ง/พ่อค้าส่งผลให้เกษตรกรมีความเสี่ยงจากการกำหนดราคาและเกณฑ์การคัดเกรดของผู้รวบรวม หากไม่มีช่องทางการตลาดตรงหรือระบบแบรนด์ท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เกษตรกรจะได้สัดส่วนรายได้ที่ต่ำลง

3) โอกาสทางการท่องเที่ยวและการแปรรูป การพัฒนาแปลงเชิงท่องเที่ยว และการส่งเสริมแปรรูป เช่น ทูเรียนกวน ผลิตภัณฑ์แปรรูป ช่วยกระจายช่องทางรายได้และเพิ่มมูลค่า ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในพิษณุโลกเพื่อรองรับความผันผวนของราคาตลาด

4.6 วิถีตลาดทูเรียน

วิถีตลาดทูเรียนพิษณุโลกดำเนินการขายผ่านระบบตลาดล่วงหน้ากับพ่อค้าคนกลาง หรือขายออนไลน์ ถึงแม้ว่าพิษณุโลกจะเป็นจังหวัดที่มีการปลูกพืชหลากหลาย แต่ข้อมูลการตลาดทูเรียนยังไม่โดดเด่นเท่าพืชชนิดอื่น แต่มีผลผลิตทูเรียนจากจังหวัดอื่น เช่น ทูเรียนภูเขาไฟจากบุรีรัมย์ ซึ่งออกสู่ตลาดในช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน และมีการกระจายผลผลิตไปยังตลาดในพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงพิษณุโลกด้วย ซึ่งลักษณะของตลาดทูเรียนพิษณุโลก จะเป็นตลาดล่วงหน้าโดยเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมทำสัญญาขายทูเรียนล่วงหน้ากับพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้พ่อค้าเข้ามาดูแลผลผลิตถึงสวน และการขายออนไลน์โดยใช้ช่องทางออนไลน์เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการขายทูเรียน

4.7 แนวทางการพัฒนาทูเรียน

- 1) พัฒนาช่องทางการตลาดเชิงตรง ส่งเสริมการขายตรงจากสวน (direct-to-consumer), การสร้างแบรนด์ท้องถิ่น, และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อลดการพึ่งพาและเพิ่มอำนาจต่อรองของเกษตรกร
- 2) ส่งเสริมการคัดเกรดและการบรรจุ สนับสนุนระบบคัดเกรดคุณภาพก่อนจำหน่ายและการบรรจุเพื่อรักษามาตรฐาน ทำให้ผลผลิตที่มีคุณภาพได้รับราคาที่เป็นธรรมและเข้าถึงตลาดพรีเมียมได้ง่ายขึ้น
- 3) สนับสนุนการแปรรูปและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กระตุ้นกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่า เช่น แปรรูปทูเรียนและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสวน เพื่อกระจายความเสี่ยงด้านราคาและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
- 4) ติดตามปริมาณการผลิตและข้อมูลตลาดเป็นระบบ หน่วยงานจังหวัด/อำเภอควรร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและศูนย์วิจัยภาคพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลการผลิตและราคาแบบเรียลไทม์ ช่วยให้เกษตรกรและผู้กำหนดนโยบายวางแผนเพื่อลดการกระจุกตัวของอุปทาน

